Nro XVIII.

GAZETA NARODOWA WILEŃSKA

WE SRZODĘ DNIA 2. LIPCA ROKU 1794.

Virtus non territa monſtris.

Z Wilna dnia 2. Lipca.

W przeſzły Czwartek dnia 26 Junii z dyſpozycyi Adminiſtracyi Duchowney Dyecezyi Wileńſkiey w przytomności Kapituły, Duchowieńſtwa tak Swieckiego jako też Zakonnego, oraz licznie zgromadzonego różnych klaſs ludu, odprawiło ſię Nabożeńſtwo za ſzczęśliwe powodzenie Woyſk Rzpltey i zachowanie drogiey dla Narodu oſoby naywyżſzego Naczelnika, przez Solenną Proceſſyą z Kościoła Akademickiego S. Jana do Grobu S. Kazimierza, w czaſie ktorey ſpiewane Pſalmy błagalne, o pogromienie nieprzyjacioł a w kaplicy X. Koſſakowſki Biſkupim obrządkiem ſpiewał Mſzą, Suplikacye i wzywanie Swiętych Patronow Polſkich z Modlitwą gorliwą, ſłowownie do teraźnieyſzych okoliczności Krajowych ułożoną.

Uwolnienie z pod areſztu JP. Klemenſa Szadurſkiego.

Działo ſię w Wilnie w Domu Rzpltey Dnia 3 Czerwca 1794 Roku.

Ponieważ z wyciągnioney Indagacyi pokazało ſię że JP. Klemens Szadurſki z ramienia JP. Władyſława Szadurſkiego zawiadującego dochodami Krobki Żydowſkiey, był tylko użytym i wzywanym, a ſam oną nie zawiadywał, tudzież przez wzgląd iż z tychże dochodow Krobki Żydowſkiey, kalkulacya, i ewikcya z Oſoby JP. Władyſława Szadurſkiego pozoſtaje, przeto rzeczonego JP. Klemenſa Szadurſkiego Deputacya Bezpieczeńſtwa Publicznego teraz z pod areſztu wolnym czyni — Która to Rezolucya z Protokułu przeſzłey Deputacyi Beſpieczeńſtwa Publicznego w dniu 30. Junii Roku bieżącego, pod Pieczęcią Wydziału Beſpieczeńſtwa Deputacyi Centralney Litewſkiey Excerptem wydaje ſię.

Dalſzy ciąg z Dziennika Czynności Deputacyi Centralney W. X. Lit:

Kontynuacya Listy Oſob do Kommiſsyi Porządkowych, jako też Sądow Kryminalnych i na Delegowanych Dozorców do wykonania Inſtrukcyi od Naywyżſzey Rady przepiſaney przez Deputacyą Centralną W. X. Lit: do poniżſzych Wdztw i Powiatow wyznaczonych

Do PTTU WIŁKOMIERSKIEGO Jozef Toplicki, Bartłomiey Dąbrowſki, Hiacynt Antoſzewſki, Stan: Pomarnacki, Tad: Piotuch, Szołkowſki, Juſtyn Sieſicki, Krzyſzt: Łukaſzewicz, z *Miasta* Jakub Nowicki, Jak: Czyżewſki, Ant: Bevent, Jak: Groſs, Alex: Truczyńſki, Stefanowicz, Gaſperowicz Piſarz Mieyſki, Uſzpolſki, Kuznicki. z *Duchowieństwa* JXX. Walentynowicz, Mieleſzko, Soroka, Mingiewicz, Kornatowſki Kaznodzieja Sołomieyſki wyznania Ewangelickiego. *Do Sądow Kryminalnych* Dom: Micewicz, Adam Kołyſzko, Ant: Kuſzelewſki, Mik: Kościałkowſki, Hier: Grondzki, Karol Mikulicz, Ant: Toplicki, Stan: Komorowſki, Stan: Koſko, *Dozorca* Jgn: Morykoni Stta Wiłkom: .

Do PTTU MERECKIEGO Wazgird Chorąży, Jan Proniewicz. Michał Haberman, Tom: Godlewſki, Jozef Grodzicki, Jan Pęczkowſki, Winc: Gieyſztor, Jozef Jagmin. z *Miasta* Jgnacy Zuk, Mik: Zielinſki, Jan Giełwanowſki, Kocioł Obywatel Siemniańſki, Ancewicz, Kierklewſki, Winc: Elſner, Maciey Snarſki. z *Duchowieństwa* JXX. Wiſzniewſki Dziekan Siem: Ant: Ławrynowicz, Łukaſzewicz, Orzechowſki, Samochwałowicz bywſzy Przeor Dominikanow Liſzkowſ: *Do Sądow Kryminalnych* Andrzey Rotkiewicz, Lud: Zylińſki, Jozef Nawſuć, Tom: Michniewicz, Lud: Karłowicz, Jak: Giedymin, z *Miasta* Janowicz, Sadkowſki, Korzeniewſki, Czajewſki Wiſzniewſki. *Dozorca* Turczynowicz Podkomorzy.

Do PTTU PRENSKIEGO Franc: Zaba, Kaz: Szwykowſki, Winc: Terebeſz: Jak: Pilchowſki, Jgn: Woycięchowſki, Winc: Wiſzniewſki, Winc; Dobrzańſki, Michał Orzechowſki, z *Miasta* Ign: Taraimowicz, Franc: Srzedzińſki, Ign: Lekis Burm: Wiłkowyſki, Lud: Witkowſki, Maciey Norol, Kozakiewicz Woyt Puńſki, Rogoyſza Burm: Wiſztyniecki. z *Duchowieństwa* JXX. Mich: Karpowicz, Szyłeykowſki, Adam Dylewſki, Wołongiewicz, Maryan Kwiatkowſki Dominikan. *Do Sądow Kryminalnych* Karol Mejer, Leonard Wiſzniewſki, Max: Gawrońſki, Woyciech Olędzki, Woyc: Jllinicz, Mich: Dylewſki Sędzia Smoleń: Fran: Wyſſogierd' Jak: Zielonka, Jozef Karpowicz, Ign: Markowſki: Stan: Fogler, Ign: Szukſzta, *Dozorca* . . . . . .

Do WWDZTWA TROCKIEGO Andrzey Wazgird, Boguſł: Mikulicz, Jozef Bakowſki, Jan Budrewicz, Mich: Czyż, Kaz: Byſtram, Ign: Rożewicz, Jan Koſſochacki. z *Miasta* Gaſpar Tomaſzewicz, Tad: Hryniewicz, Fran: Jachimowicz, Jak: Bugielſki, Piotrowſki Woyt Zyżmorſki, Eyſymont, Duſzakiewicz, Okulicz Obywatel Zoſielſki. z *Duchowieństwa* JXX. Giedroyć Koadjutor Proboſtwa Wileń: Dow-

nar Pleban Puniańſki, Drobiazgiewicz, Gadon Dominikan i X Przełożony Monaſteru Dysunickiego w Jewiu. *Do Sądow Kryminalnych* Ant: Hryniewicz. Flor: Syruć, Ign: Tańſki, Mich: Juniewicz. Jozef Potrykowſki, Hipolit Wołk, Jozef Mickiewicz, Onufry Eytmin. Winc: de Sztrunk, Stan: Orłowſki, z *Miasta* Jan Odyniec, Rutkowſki. *Dozorca* Romer Podkomorzy Trocki.

Do PTTU KOWIEŃSKIEGO Zabiełło Marſzałek, Stan: Stanilewicz, Bonifacy Purzycki, Jozef Koſſakowſki, Jakub Gieyſztor, Jan Kudrewicz, Ant Dzieżak, Jan Strebeyko. z *Miasta* Jan Reys, Maciey Rymaſzewſki, Kaloff. Henryk Eſſen, Kryſtyan Strauſs, Zacharyaſz Hentzel: Alex: Swiętorzecki, Adam Grondzki. z *Duchowieńſtwa* JXX. Piotr Puciłowſki, Ant Juſzkiewicz. Mogień, Ułazowicz, Günter, Hikman Kaznodzieja wyznania Ewangelickiego. *Do Sądow kryminalnych* Piotr Zawiſza, Karol Mejer, Adam Meyſztowicz Medard Kończa, Jerzy Gallera, Adam Eſtko, Szymkowſki, Tad: Szortz, z *Miasta* Jozef Abramowicz, Szymon Kozłowſki, Marcin Sairſki. And: Belgrad. *Dozorca* Jozef Fergis Krayczy Kowieńſki.

Reſzta potym.

Dnia 26. Czerwca Deputacya Centralna W. X Lit: kommunikowała Wielhorſkiemu Generałowi Rapporta z Pttu Brasławſkiego o obrotach nieprzyjacielſkich donoſzące. Odpowiedziała na Memoryał X Dydyńſkiego Opata Trockiego z zaleceniem, aby w tym co ſię ściąga do ſiły zbroyney, nieżądając przetrząſać Ordynanſow Kommendy Naywyżſzey, Rekwizycye Generał Majora mieyſcowego uſkuteczniane były.

W ſkutku zalecenia ſwego złożony przez Obywatela Kaczanowſkiego Metrykanta Lit: Summaryuſz czynności Targowickich i Liſtę Oſob do niey należących, przyjęła.

Odpowiedziała prowiſorie na Rapport Kommiſſyi Porządkowey Kowień: względem handlu drzewa.

Podobnież dała odpowiedź Kommiſſyi Wwdztwa Wileńſkiego.

Oświadczyła wdzięczność Obywatelowi Dominikowi Matkiewiczowi, iż przeznaczony od zeſzłey tymczaſowey Rady Lit; do przyjęcia w Granicach Lit: Parku Artyleryi z Warſzawy do Litwy tranſportowanego, właſnym Koſztem i wielu trudami tey poſługi dopełnił, niechcąc inney nagrody, oprócz świadectwa w Dzienniku zapiſanego.

Odpowiedziała na Rapport Kommiſſyi Wojewodztwa Trockiego 1mo: Iż w okolicznościach Poſpolitego Ruſzenia ma uſkuteczniać Kommiſſya Urządzenia Kommenderującego Generała 2do: Iż żywność podług Uniwerſału Naywyżſzey Rady ma bydź wybierana. 3tio: Iż ochotnik z 5ciu Dymow przez zeſzłą Radę Lit: wyznaczony. ma bydź teraz zamieniony w Kantoniſtę, którego Naywyżſzy Naczelnik Uniwerſałem ſwoim dadź nakazuje, i że przy tymże 5cio Dymowym Rekrucie każdy Obywatel 15. Złł: według Uniwerſału Naywyżſzego Naczelnika opłacić winien.

Zaleciła Kommiſſyom Porządkowym, aby ſtoſownie do przepiſow Naywyżſzey Rady co tydzień Rapporta Deputacyi przeſyłały.

Opinią od Wydziału Beſpieczeńſtwa względem Jeńcow przynieſioną, Obywatelowi Generałowi Wielhorſkiemu kommunikowała.

Odpowiedziała na Rapport Kommiſſyi Porządkowey Wwdztwa Wileń: Wydziału Skarbowego względem Inſtruktarza Podatków. i Drukow przez ten Wydział żądanych.

Odebrała od Generała Wielhorſkiego odpowiedź na kommunikowany Obywatela Koſtrowickiego Memoryał.

Dnia 27 Czerwca Deputacya na Rekwizycyą Generała Wielhorſkiego obwieściła Obywateli, iż Rekrut 5cio Dymowy pieſzy, i 50 Dymowy konny, nienależy do Poſpolitego Ruſzenia, ale do Woyſka Liniowego, ogłoſiła oraz Punkta w Odpowiedzi daney pod dniem 26 Junii na Rapport Kommiſſyi Trockiey umieſzczone

Aſſygnowała ſummę 5.000. Złł: dla Wydziału Beſpieczeńſtwa, a dla Wydziału Zywności ſummę Złł: 150 000.

Poleciła Wydziałowi Skarb: czynić obrachunek z Officyaliſtami bywſzey Policyi Lit: z Percept i Expens do Kaſſy teyże Policyi weſzłych.

Odebrała expedycye od Rady Naywyżſzey, 1mo: Expedycyą od Wydziału Porządku pod dniem 21. Czerwca datowaną 2do: Aſſygnacyą względem opłacenia 63 034 Złł: gr 25 Fabryce Sukienney Grodzieńſkiey. 3tio: Organizacyą Zaręczeń Skarbowych. 4to: Uniwerſał względem ſpiſania Zywności po Miaſtach i Wſiach. Rozkazała oraz przetłumaczony na język Zmudzki Uniwerſał Naywyżſzego Naczelnika rozdrukować i rozeſłać.

Dnia 28. Czerwca Po wydaney Kommiſſyi Porządkowey Kowieńſkiey pod dniem 25. praeſent: prowiſorie Rezolucyi dozwalającey wolności handlu drzewem za Granicę gdy odebrała Deputacya Uniwerſał Naywyżſzey Rady względem ſpiſania Zywności, i w nim ſię doczytała, iż w Gdańſku Produkta i Fliſi ſą przez nieprzyjaciela zabrani. przeſłała na tych miaſt Kommiſſyi Porządkowey ſwoje zaſtrzeżenie, aby Ludzi Krajowych za Granicę z drzewem nieprzepuſzczała

Uniwerſał względem ſpiſania Zywności po Miastach i Wſiach

DEPUTACYA CENTRALNA W. X Litt: od Naywyższey Rady Narodowey z woli TADEUSZA KOSCIUSZKI Naywyższego ſiły zbroyney Naczelnika wyznaczona.

Odebrawszy Uniwerſał Naywyższey Rady Narodowey względem ſpisania Zywności do powſzechney pod ie go wiadomości w ſłowach następnych: — RADA NAYWYZSZA NARODOWA do OBYWATELOW POLSKI I LITWY. Kiedy całą maſſą Narodu powſtaiemy na Nieprzyiacioł naſzey wolności, trzeba nam Obywatele wziać ſię za ręce po Braterſku: i tym czaſem gdy jedna część Braci naſzych walczy w polu z nieprzyiacielem, drugiey, przy gotowości do boiu, trzeba przyſpoſabiać i zgromadzać ſkarby tey obfitey Ziemi, na którey nas Opatrzność umieściła. Ma ona w ſwych wnętrznościach to wſzyſtko, czego tylko do uzbroienia i wyżywienia naſzego potrzeba. Zacięta wściekłość Nieprzyiaciela mogła zniſzczyć, gdzie niegdzie uzbierane płody tey Ziemi: ale byleśmy pracy rąk naſzych nie żałowali, i ratowali ſię po Braterſku, znaydziemy jeſzcze w tey ſamey Ziemi środki do zemſzczenia ſię na nim.

Takiemi naſtępuiące ſą śrzodki do zebrania żywności i furażow, które wam Oby-

wateie Rada Naywyższa Narodowa do wykonania podaie:

1mo. Nietrzeba wam wystawiać Obywatele, jak okropnym byłby dla nas teraz ten Handel Produktow naszych za Granice, który w czasach pokoiu stanowi naszę pieniężną cyrkulacyą. Doświadczenie bowiem już w czasie tey Rewolucyi nauczyło, jak drapieżny Sąsiad poprzywłaszczał sobie i Produkta i Flisow, z którėmi niektórzy puścili się do Gdańska. Ostrzega zatym Kommissye Porządkowe swoich Obywatelow, że żadne Produkta za Granice puszczone nie będą, dopoki Rada Naywyższa Narodowa wyraźnego na to niezgłosi dozwolenia; a Wydział Skarbowy stosownych do tego zakazu niewyda rozrządzeń do Komor Skarbowych. Nietroszczycie się Obywatele, żeby ten zakaż niezatamował pieniężney cyrkulacyi; bo nie pieniądz, za który pospolicie zbytki przywoziliśmy z Zagranicy, stanowi dostatek Narodu, ale żywność, żelazo, i pierwsze inne potrzeby, na których nam nigdy nie braknie; byleśmy w Braterskiey jedności, jedni walczyli, a drudzy około Ziemi naszey pracowali. Wszakże gdyby kto mógł zamienić Produkt swóy za broń proch albo za potrzebne do tego materyały z Zagranicy, temu Kommissya Porządkowa może dozwolić takiey zamiany, skoro się dowodnie przekona, że ten Towar Zagraniczny, bespiecznie do tego Kraiu woidzie

2do Ile szkodliwym byłby nam teraz Handel Zagraniczny, tyle pożytecznym jest Handel wewnętrzny. Dla tego Kommissye Porządkowe, nie tylko bynaymniey go tamować niepowinny; lecz i owszem obowiązuie Ich Rada, zachęcać swych Obywatelow, żeby zbywaiące Produkta od własney konieczney potrzeby, i od nakazaney Uniwersałem Naszym dnia 6 præsentis zsypki, wywozili do tych mieysc, gdzie Magazyny są albo będą zakładane, lub gdzie zniszczeni przez Nieprzyiaciela Obywatele potrzebować ich będą. A że Miasto Warszawa nie tylko jest nayludnieysze, ale i ustawiczną z całym Kraiem utrzymywać musi kommunikacyą szczególnieyszą; przeto Kommissye Porządkowe, na to baczność dadzą, żeby Handel wewnętrzny z Warszawą jak naymocniey był zachęcany, utrzymywany, i wspierany.

3tio Ze zaś bez dokładney wiadomości, tak o tych mieyscach, gdzie są, i w jakiey wielości? Produkta do zbycia, jako i o tych okolicach, których niemożna było jeszcze zasłonić od zaciętey wściekłości Nieprzyiaciela: Rada Naywyższa Narodowa, pewnych względem pierwszych i drugich przedsięwziąć niemoże kroków; wzywa przeto przez miłość Oyczyzny, przez gwałtowną potrzebę powszechnego ratunku wszystkich Obywatelow i Mieszkańcow Polski i Litwy, tak w Miastach, jako i po Wsiach, żeby w Wojewódstwach, Mazowieckim, Podlaskim, Lubelskim, Krakowskim, i Sandomirskim, naypóźniey na dzień 29. præsentis; w dalszych zaś od Warszawy Wojewódstwach, naypóźniey na dzień 10. następuiącego Miesiąca Lipca Roku bieżącego, zrobili Konskrypcyą na przyłączonych wzorach drukowanych, tym porządkiem: Skoro Kommissye Porządkowe odbiorą ten Uniwersał z wzorem w tylu Exemplarzach, ile ich dla każdego Miasta i Wsi potrzeba, rozeszlą ich natychmiast do swoich Dozorcow, a Dozorcy do Magistratow Miast, i do Dworow po Wsiach pod. ich dozorem będących, i zalecą, żeby każdy Magistrat, u każdego w Mieście Gospodarza, a zaś każdy Dwor u każdego we Wsi Gospodarza, zlustrowali i spisali zbywaiące od potrzeby Domowey Produkta, i żeby nieodwłócznie oddali takowe konskrypcye z podpisami swojemi: Dwory i Magistraty Dozorcom, a Dozorcy Kommissyom Porządkowym.

4to Do tey konskrypcyi wchodzić maią, nie tylko te Produkta, które ma Gospodarz w swych Stertach, Stogach, Stodołach, Magazynach, Spichrzach, Oborach, i Stadach, ale i te, które mieć może sprowadzone do Portow, lub na Statki uładowane.

5to Gdyby kto w tey gwałtowney ratunku potrzebie, zataił jaką część swoich Produktow, lub całe temu nakazowi nie był posłuszny, taki podpadać będzie ścisłey Lustracyi na mieyscu przez Kommissyą Porządkową, i karze w Sądach Kryminalnych Woiewodzkich, jako nieprzyiaciel Swiętego Powstania Naszego.

6to. W których Woiewodztwach i Powiatach, już są założone Magazyny dla Woysk Rzpltey, tam Kommissye Porządkowe o wielości ogólney znayduiących się w nich Produktow, Magistraty zaś w Miastach, a Dwory we Wsiach, o wielości, jaką każdy dał Gospodarz w szczególności, Naywyższą Radę Narodową zainformuią.

7mo Do tychże Magazynow Komissye Porządkowe nakażą zgromadzać i te zsypki, które wspomnionym już Uniwersałem Naszym dnia o præsentis są zalecone, z każdego Dymu Owsa po Garcy ośm, Siana po funtow 24. Sucharow po funtow 24; żeby zaś nie było zawodu w Urządzeniu pieczywa Sucharow; Kommissye Porządkowe przyłączoną informacyą, jak robić Suchary? do wszystkich Miast i Wsiow Obrębu swego rozeszlą.

8vo. Niżeli staną po Woiewództwach i Powiatach Kommisarci, których Wydział żywności w Radzie Naywyższey rozsyłać będzie, dla urządzenia Magazynow, Kommissye Porządkowe naywiększą na to baczność dadzą, żeby te Magazyny, które już się znayduią, i które teraz zakładane będą, zabespieczone były od wpadnienia w ręce Nieprzyiaciela, i żeby zakładane były w mieyscach nayzręcznieyszych do zwozki, i przewozki, dla całego Woiewództwa, lub Powiatu.

Który to Uniwersał Rada Narodowa dla wszystkich Miast i Wsiow, Polski i Litwy wydrukować, wydrukowany do każdey Kommissyi Porządkowey z dostateczną dla całego Jey Obrębu liczbą sztuk, a Kommisyom Porządkowym do wszystkich Dozorcow Miast i Wsiow, rozesłać, i po Kościołach z Ambon publikować zaleca.

Dan w Warszawie na Sessyi Rady dnia 12. Czerwca Roku 1794.

(MP) *IGNACY POTOCKI Prezyduiący.*

Zaleca zatym Dep: Central: W. X Litt: aby co tylko w ninieyszym Uniwersale stosownym jest do mieysc Warszawy przyległych, to wszystko Kommissye Porządkowe Wdztw i Powiatow w podobney bliskości Wilna położonych podobnież względem tegoż Miasta Wilna zaskutecznily. — Datt w Wilnie 27. Czerwca 1794 Roku.

Józef Białopiotrowicz Prezyduiący.

Rezolucya pozwalaiąca otwarcia Akt Ziemiańskich i Mieyskich mieyscowych.

RADA NAYWYZSZA NARODOWA.

Dogadzaiąc potrzebom Obywatelskim przy nadchodzących zwłaszcza czasach Kontraktowych, nim Sądowość dotąd, Aktem Powstania Narodu zawieszona urządzoną zostanie, dla wygody jednak Obywatelow, wszelkie Akta Ziemiańskie i Mieyskie mieyscowe otwarte mieć chce, a w nich, że nie inne Tranzakcye, tylko Maiątków Ruchomych i nieruchomych, oraz Spadków dotyczące się przyymowane bydź mogą, deklaruie, waruiąc, iż przedaże Dóbr, lub zaciąganie długów, przez Osoby które się okażą winnemi, nie dadzą beśpieczeństwa ani kupuiącym Dobra, ani powierzaiącym summy. Czego Dozor Kommissyom Porządkowym Ziemiańskim, i Powiatowym, stosownie do Organizacyi dla nich przepisaney poleca, i tym Kommissyom moc przywrócenia Pisarzow Aktowych Ziemiańskich, z mocy Seymu Konstytucyynego obranych, gdzieby jeszcze przywróconemi nie byli, nadaie.

Dan w Warszawie na Sessyi Rady Dnia 36go Miesiąca Czerwca 1794go Roku.

IGNACY POTOCKI Prezyd.

RZĄD NAYWYZSZY POLSKI

Do Zołnierzy Pruskich.

Zarecza uroczyście: naprzód, iż każdy żołnierz z woyska Pruskiego, który przeydzie na stronę Polską, będzie miał Czerwony Złoty jeden na rękę; procz tego zapłacone mu będą osobno koń i broń. Sam zaś nie będzie do niczego przyniewalanym; i owszem będzie miał wolność obrocić się, gdzie i jak mu się będzie podobało. Powtóre, iż który żołnierz przyymie w woysku Polskim służbę woyskową, i będzie służył aż do końca woyny, będzie miał dane grunta od Rzeczypospolitey na czynsz, i używać będzie wszystkich przywileiów wolnego człowieka. Obieraycież teraz, Bracia Prusacy, co lepszego, czy służyć Fryderykowi Gwilelmowi, bez żadney nadziei polepszenia sobie losu; czy łączyć się z nami, którzy wam ofiaruiemy wolność, grunta, słowem to wszystko, co uczciwego człowieka uszczęśliwić może.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Z Turynu 16. Maja.

Nieprzyjaciel dwa razy attakował górę *Cenis* pierwszy raz my go tam odparli w nocy ze dnia 12. na 13. ale z 13. na 14. mimo wszelkich manewrow i długiego oporu, musieliśmy ustąpić przewyższaiącey sile. Złączyliśmy się około fortecy *la Brunetta* i Cytadelli *Suza*. Nieprzyjaciel będzie miał trudność w przeprowadzeniu swey Artylleryi przez górę, na którey jeszcze śniegi leżą. Dotąd niewiele Francuzow spuściło się na dolinę z tey strony góry *Cenis*. — Z doliny *Luzerne* dowiaduiemy się, że Brygadyer *Gaudin* posuwaiącego się nieprzyjaciela od *Mirabocco* aż do *Bobio* pod tém ostatniém mieyscem wstrzymał, odparlszy go aż do *Mirabocco*. W Xięstwie *Aosta* zbieraią się nasze Woyska. Kwatera jeneralna Generała *Colli* jest teraz w *Bourg* i *St Dalmas*. Ta pozycya bardzo jest dobra. Bo zasłania razem doliny *Gesso* i *Ostura*, a oraz miasto *Coni*

Z Florencyi dnia 26. Maja.

Sztaffetta z *Livorno* przywiozła nam nowinę, że Miasto *Bastia* z Cytadellą, Anglicy przez kapitulacyą obięli. W. Brytannia nie dla siebie zdobywa tę wyspę, ale myśli Korsykanow uznawać za Narod udzielny i niepodległy, ponieważ niedawno Poseł Angielski interessował się u naszego Dworu, ażeby W. Xżę banderę Korsykańską uznawał za banderę *udzielnego i niepodległego Kraiu*: Na co Dwor nasz zezwolił. — Vice-Rey Sardyński i rozmaici urzędnicy rządowi przybyli tu z *Cagliari*, bo Sardyńczykowie nalegali na ich wyiazd. Pomnaża to smutek w dzisieyszych okolicznościach Królowi Sardyńskiemu. Wraz z wyiazdem Familii Królewskiey z *Turynu*, Ministrowie zagraniczni tam rezyduiący, droższe ruchomości swoie na bespiecznieysze mieysca wyprawiali. Córki Królewskie, Małżonki *Hrabi Prowancyi* i *Hr. d'Artois* wybieraią się do Madrytu.

Z Paryża dnia 30. Maja

List Generała *Pichegru* z *Courtray* 23. datowany z doniesieniem o krwawey pod *Tournay* bitwie czytany był Konwencyi w tey treści.

„ Przez cały dzień wczorayszy potykając
„ się z nieprzyjacielem przepędziliśmy go nako-
„ niec przez Skaldę zabrawszy mu transport
„ Owsa i Siana. Akcya z obustron była bar-
„ dzo krwawa dla tego wielka jest liczba ra-
„ nionych. Zabraliśmy Nieprzyjacielowi 7.
„ Armat ale utraciliśmy dwie. Jeńcow za-
„ braliśmy mu około 500. Republikanie
„ wielkie męstwa swojego dali dowody. Lecz
„ pokazali się także źle myślący i tchorze.
„ Wielu z Zołnierzy dla rabowania oddz-
„ liło się od swych Korpusow przez co Ba-
„ taliony tak osłabione zostały, że wieczo-
„ rem ledwo co nas znowu nazad nieod-
„ parto. „

Małe dwa uzbrojone Okręty Francuskie mające na każdym po 3. Armaty i konwoiujące cztery Okręta transportowe, potykały się około Dieppe dnia 2. Czerwca z Fregatą Angielską od 36 Armat, która zawiesiła sobie banderę Francuską. Banderę potrzaskano, a za Fregatą na mil 3 jeszcze pomienione kapry pędziły. Od 4. dni więcey 60 Osob poszło pod Gillotynę. Dostał się tam nakoniec i ów *strasżney pamięci* sławny *ścinacz głow Jourdan*, w roku wieku swego 45. Był on naprzód rzeźnikiem, potém Kowalem, następnie żołnierzem w Regimencie *d'Auvergne*, a w roku 1787. i 1788 został Winiarzem, a naostatek był Generałem w *Awenionie*: gdzie oszukiwał skarb, dobra Narodowe zbyt tanio kupował, władzy woyskowey na złe używał, i poczciwych Obywatelow gnębił i więził &c. Złoczyńca! wpadł sam w tę przepaść, w którą drugich wtrącał.

Wdowa zmarłego Generała Dagoberta w ubogim znaydując się stanie, zaniosła prozbę o pensyą dla siebie. Tuteysze Sekcye złożyły teraz razem Saletry funtow 308,571.

Z Wiednia dnia 4. Czerwca.

Z Konstantynopola piszą, że Porta publiczne zaleciła modlitwy na uproszenie dżdżu: bo od dwóch miesięcy nie było deszczu w Natolii, od czterech w Moldawii, a od 40. dni w Konstantynopolu. Do Chocimia znaczne pieniądze sprowadzono, te mają bydź przeznaczone dla Polski.

Nro XVIII.

DODATEK
DO
GAZETY NARODOWEY
WILEŃSKIEY.

WE SRZODĘ DNIA 2. LIPCA ROKU 1794.

Z Wilna dnia 2. Lipca.

Dnia dziſieyſzego Profeſſorowie Szkoły Głł: W. X. Litt: Publiczne lekcye zakończyli, jako po upłynionym czaſie ich dawania wedle przepiſu Statutu Akademickiego. Szkoły takoż Podwydziałowe, lubo przed czaſem, na ten raz z przyczyny teraźnieyſzych okoliczności, w oddaleniu ſię w duchu patryotycznym do ſłużby woyſkowey wielu Dyrektorow i Uczniow, razem z lekcyami Akademickiemi, po zwyczaynem przy końcu Szkoł Nabożeńſtwie zamknięte zoſtały.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Z Włoch 27. Maja.

Z Neapolu wyſzła pod żagle Eſkadra od 14 Okrętow, dla zabeſpieczenia brzegow *Kalabryi* i *Apulii* od mnogich rabunkow Korſarzow Afrykańſkich.

Znany *Semonville*. który ſiedział w Cytadelli w *Medyolanie*, przewieziony zoſtał 27. do Tyrolu.

Do Portu Genueńſkiego codzień przybywają i wychodzą kapry Francuſkie.

Z Paryża dnia 27. Maja.

Temi dniami powſzechna ciekawość operacyi woiennych, przerwana zoſtała przez wzgląd na niebeſpieczeńſtwo Mężow w Konwencyi Narodowey nayczynnieyſzych *Robert ſpierra* i *Collot d'Herbois*. Uczynił o tem wiadomość *Barrera* na Seſſyi 23 tego mieſiąca te: „ *Roberſpiere* ledwo niedoświadczył loſu *Marata* od puginału drugiey „ *Charlotte Corday*, młodſzey prawda od „ tamtey i nie tak zręczney, ale równie od„ ważney, nazwiſkiem *Regnault* 20. lat ma„ jącey. „ Ta przyſzedłſzy do domu, w którym ſtoi *Roberſpierre*, chciała z nim mówić, a dowiedziawſzy ſie że go niema u ſiebie, *dziwno mi rzecze że Urzędnika Publicznego w domu nie zaſtaję. Tak czynny urzędnik powinien zawſze bydź w domu, dla rozmówienia ſię z temi, którzy mają do niego interes*. Takowy ton zrobił zaraz podeyźrzenie. Zaprowadzono ją do Deputacyi *Beſpieczeńſtwa*, gdzie po uczynionem wybadaniu, przyznała ſię do ſwego zamyſłu, że chciała przebić *Roberſpierra*. Inſzy zabóyca nazwiſkiem *Ladmiral*, wypalił na ulicy z piſtoletu do *Collot d'Herbois*, ale go chybił, i uciekł do mieſzkania ſwojego *Collot* chciał go ścigać, ale mu niejaki *Geoffroi* nie dopuścił, woląc ſię ſam na niebeſpieczeńſtwo narazić. Jakoż był ranionym od *Ladmirala*, który w końcu był ſchwytany. Zaſpokoiwſzy *Barrere* publiczną ciekawość, oſtrzegał nakoniec, „ że ſię równie jak nieprzyja„ ciela chronić potrzeba, *obłudney troſkli*„ *wości* tych, co ſię dopraſzają o ſtraże dla „ oſob ſkładających Kommiſſye *Ocalenia pu*„ *blicznego i Beſpieczeńſtwa*. Którzy *przy*„ *dał* radzą takie oſtróżności, nie ſą praw„ dziwemi przyjaciołmi Rzpltey, ani praw„ dziwemi obrońcami Reprezentacyi Naro„ dowey „ Te ſłowa ściągały ſię do propozycyi dniem wprzód u Jakobinow wnieſioney, ażeby wſzyſtkim Reprezentantom warty dla beſpieczeńſtwa były przydane. Powſtał przeciwko temu zaraz *Roberſpiere*, a potem z *Collot d'Herbois* donieśli o nowym ſpiſku na życie Reprezentantow. Naſtępnie wygnali z Klubu Jakobinow i do *Beſpieczeńſtwa* odeſłali *Rouſſelina*, który za dobrego Jakobina uchodził. *Barrere* w ſwym Rapporcie przed Konwencyą, za źrzódło nowego ſpiſku *Anglią* mianował. Proponował nawet projekt *Adreſu* i *Dekretu*, mocą którego obowiązani ſą żołnierze nie dawać pardonu żadnemu *Anglikowi*, ani *Hannoweranowi*. Wſzyſcy ſię na projekt zgodzili, niepamiętając że podobnież mogą czynić z Francuzami Anglicy i Hannoweranie. Dekret jeſt w krótkich ſłowach: *nie będzie odtąd żadnego jeńca, Anglika, ani Hannowerana*.

Adres do Woyſka, w którym jeſt przykaz aby żadnemu Anglikowi, ani Hannoweranowi nie dawać pardonu „ Żołnierze wolności! „ Anglia winna, co ſię przeciw ludzkości i „ Rzeczypoſpolitey dzieje. Ona targa Pra„ wa Narodow, i grozi zniſzczeniem wolno„ ści. Pókiż będziecie cierpieć w granicach „ ſwoich Niewolnikow Jerzego? - - - Czyż „ nie on to układał *Kongres Pilnicki* i ſzka„ radny czyn w Toulonie? czy nie on Bra„ ci naſzych zamordował w Genui, popalił „ naſze Okręta i Magazyny w Miaſtach Por„ towych? czyż nie on chciał zepſować o„ pinią publiczną i rozproſzyć Reprezentan„ tow Narodowych? On w polach naſzych „ ſprawił głod, i zakupował zdrady na gra„ nicach naſzych. Skoro w potyczce napa„ dniecie na Anglikow lub Hannoweranow, „ przypomnicie ſobie natychmiaſt te obſzer„ ne okolice od Angielſkich Niewolnikow ſpu„ ſtoſzone. Wyſtawcie ſobie *Vendé, Toulon*, „ *Dyon*, i *Landrecy*, *Martinikę* i *St Domingo*: „ jeſzcze ſą te mieyſca zarumienione krwią, „ która ſię przelała przez nieludzką Anglikow „ politykę! Niewierzcie chytrey ich mowie, „ bowiem ona jeſt raczey zbrodnią, a zbro„ dnią wiarołomnego ich charakteru, oraz „ machiawelſkiego ich rządu godną. Ci, któ„ rzy ſię chlubią, że ſię tyranią *Jerzego* brzy„ dzą, mogli bić ſię za niego? Nie bynay„ mniey Żołnierze Republikanie! jeżeli wam „ zwycięzcom wpadną w ręce Anglicy lub „ Hanoweranie, nie żywcie ich! Żaden z nich „ nie powinien wrócić ſię ani do zaboyczych „ wolności krajow W. Brytanii, ani do wol-

„ ney Ziemi Francuzkiey. Niech giną niewolnicy Angielſcy, a Europa wolna będzie!

podpiſano *Prieur Prezydent.*

Czyli ten wyrok przyśpieſzy pokoy, lub natęży bardziey ſiłę woyny, albo wzruſzenie W. Brytanii, wkrótce ſię pokaże.

Z Paryża dnia 30. Maja.

Po zapadłym w Konwencyi na Anglikow i Hannoweranow Dekrecie miał obſzerną mowę Roberſpierre z okoliczności knowanego zabóyſtwa.

„ Jak pięknym *rzecze* kiedyś dla potomności będzie wſpomnieniem, jak godnym dziś Nieba i Ziemi jeſt widokiem Zgromadzenie Reprezentantow ludu Francuſkiego, którzy jakby na wyżynie góry ogniem wybuchającey przez gęſte ſpiſki i wzburzenia, ſtanąwſzy, jedną ręką cześć wielkiego Ludu u nóg Przedwiecznego Twórcy ſkładają, drugą miotają pioruny na ſprzyſiężonych nieprzyjacioł, a gruntując pierwſzą na świecie Rzeczpoſpolitą, nieśmiertelną oraz wolność, cnotę i ſprawiedliwość śmiertelnym ludziom przywracają. Mamy do przełamania chwalebne niebeſpieczeńſtwa. Tyle nam ich ta ſama ſtolica, ile plac bitwy wyſtawia. Z tego więc względu, niemamy czego zazdrościć walecznym Rycerzom naſzym. Kilka temu mieſięcy jak rzekłem do Kollegow moich w *Deputacyi ocalenia*, że jeżeli oręż Rzeczypoſpolitey górę weźmie, jeżeli fakcye przełamiemy; to nieprzyjaciele naſi ſzukać będą śmierci naſzey. Ziściło ſię moje proroctwo. Wśród tajemnych zabóycow idę tam, gdzie moi nieprzyjaciele mie życzą. Jedynie tylko miłość Oyczyzny i żądza ſprawiedliwości przywięzuje mię jeſzcze do znikomego życia. Bardziey nad inne czaſy wolen od względow oſob ſtych, czuję ſię dopiero daleko większą gorliwością bydź ożywiony, do pokonania ſprzyſiężonych na moje Oyczyznę. A im bardziey ſpieſzą ſię ſkrócić dni moje, tym bardziey śpieſzyć ſię będę napełnić je pożytecznemi dziełami. Na przywrócenie zgodney harmonii w świecie moralnym i politycznym, dwa dla ludu Francuſkiego zoſtawione ſą śrzodki, to jeſt zaſady teraźnieyſzey jego Reprezentacyi i właſne cnoty jego. Oto moment ſprzyjający! ale może jedyny, w jakim ſię dopiero rzeczy znaydują. Jak łatwo wolność zagruntować, tak ją łatwo obalić. Niechay tylko, aby na jeden dzień naśladowcy *Briſsota, Dantona* &c do ſtyru rządu ſię zbliżą, już po wolności, już po Oyczyźnie! Gdy o tém mówię, może bydź, że na ſiebie oſtrzę puginały, lecz dla tego też właśnie i mówię. Żyłem doſyć, nie lękam ſię ſtraty życia dla dobra Oyczyzny."

Konwencya rozkazała Rapport Robertſpierra i Barrera na wſzyſtkie języki tłumaczyć i rozdrukować.

Z Kopenhagi 31. Maja.

Kiedy Angielſkie Okręty nie przeſtaią zabierać Duńſkich i Szwedzkich, coraz bardziey pomnażaią ſię wzaiemne wymówki ſprzymierzonych Dworow północnych, i W. Brytanii.

Z Londynu dnia 3. Czerwca.

Propozycye ſtoſownie do pokoiu z Francyą, które *Oppozycya* wnoſiła bezſkutecznie ſą naſtępuiące: *1mo:* ro dniu 10. *Sierpnia* 1792 kiedy Miniſtrowie przerwali kommunikacyą z rządem Francuzkim, ogłoſili obu Izbom Parlamentowym, że powinni zapobiegać *wzroſtowi potęgi Francuzkiey*. *2do*. Przed końcem naſtępuiącego Kwietnia, Woyſka Francuzkie muſiały ſię cofnąć do własnego Kraiu, a Xże *Cobourg* umówił ſię z *Dumourierem jedynie o przywrócenie we Francyi Króla i Konſtytucyi*. *3tio* Podług brzmienia Artykułu 15. Traktatu z Landgraffem Heſko-Kaſſelſkim, Miniſtrowie podali ſwoie opinią, że *gdy ſię rzeczy odmieniły, i oni muſzą plantę odmienić*. *4to* Król W. Brytanii wſzedł w ligę woienną z innemi Mocarſtwami, a Miniſtrowie uznali *woynę bardzo bydź pożyteczną dla Kraiow do niey wchodzących*. *5to* Milord *Hood* w ſwoim obwieſzczeniu 23 Sierpnia 1793 wyraził, że *Anglia nie ma innego zamiaru tylko przywrócenie Konſtytucyi przez Zgromadzenie Konſtytucyine uſtanowioney w roku 1789.* i dla tego na imie *Ludwika XVII* wziął *Toulon*. *6to* Deklaracya Króla Jmci 29. Paźdz: 1793 żąda tylko *prawey Konſtytucyi* na powſzechney ſprawiedliwości zagruntowaney, i że Król Jmść niczego więcey nie chce, tylko co ſię zgadza z ſłuſznością. *7mo*. Oświadczał Król Jmść, że od ſprzymierzonych w jedneyże lidze Mocarſtw, to jeſt *Roſsyi i Pruſs* nie doznaie tego wſparcia, jakiego ſię miał prawo ſpodziewać. *8vo*. Francya nie może do ſkutku przyprowadzić ſwey planty zdobywania Kraiow, zdaie ſię bydź zatem powinnością Miniſtrow, podawać ſtopniami ukończenie woyny teraźnieyſzey. *9no* Równie potrzebna jeſt, aby Król Jmść wydał jawną Deklaracyą ſwoich zamyſłow, *że ſię nie pragnie mieſzać do rządu Francyi*, a toby przyśpieſzyło pożądany pokoy.

Z Bruxelli dnia 5. Czerwca.

Rozgłoſzony wyiazd Ceſarſki do Wiednia, wſzyſtkie umyſły przeraził. Bo gdyby Ceſarz Jmść powracał nazad po odnieſionych w Belgium zwycięstwach; nie byłoby nieſpokoyności, teraz zaś gdy naykrwawſze batalie potylekroć ſtoczone, żadnego loſu nie zadecydowały, Kray nieubeſpieczony, a trwoga jeſt pomnożona. — Lewe ſkrzydło Francuzow od *Charleroi* z zobopolną woiuiących ſtratą odparte, ale ſię Francuzi na prawem ſkrzydle mocno trzymaią. — Ceſarz ma ſię znaydować na konferencyach woiennych w *Maſtrychu*.

Liſt z Bruxelli dnia 8. Czerwca.

Ceſarz Jmść Monarcha naſz naznaczył ſwóy wyjazd ztąd do Wiednia na dzień 11. tego mieſiąca, lecz wkrótce ma powrócić z przedſięwzięciem kontynuowania operacyi wojennych z większą żywością niż dotąd było, dla zupełnego Fakcyoniſtow Francuſkich wyniſzczenia. Na ten koniec oczekujemy tu z Niemiec Belgium 20 000. woyſka dla powiększenia Armii naſzey. Arcy Xiążęta Karol i Józef zoſtają w Niderlandzie i na przyſzłym tygodniu udadzą ſię ſtąd do główney kwatery Xięcia Koburga.

Z Kopenhagi dnia 10. Czerwca.

Pogłoſka, jakoby Flota Roſſyyſka wkrótce na Morzu Baltyckim okazać ſię miała, od kilku dni coraz jeſt gęſtſzą. Ma ſię ſkładać z 18. liniowych Okrętow, do których przyłączyć ſię ma kilka innych świeżo z *Archangelu* oczekiwanych.